

Daniel Nordblom

De hade allt gemensamt

(Apg. 4:32)

Om församlingsgemenskapen i praktiken

Jag skall visa er en väg, som är överlägsen alla andra, säger aposteln Paulus (1 Kor. 12:31), varpå han i kap. 13 beskriver den kristna kärlekens väg. Utan tvivel var kärleken, Kristi kärlek och de kristnas inbördes kärlek, grunden för den egendomsgemenskap, som var ett utmärkande drag i den första kristna församlingens struktur. Kanske var det inte minst just detta, som kom dem, som stod utanför församlingen, att utbrista: Se, hur de älskar varandra! Den kärlek som är av Gud, är alltid utgivande och offrande. Den vill dela allt med dem man älskar. Så älskade ju Gud världen, att Han utgav sin enfödde Son. Samma kärlek är det som kommer till så skönt uttryck i de första kapitlen i Apostlagärningarna.

Den egendomsgemenskap, som i dessa kapitler omvitnas, var inte något helt nytt för den första kristna församlingen. Den hade praktiserats av Jesus och Hans 12 apostlar under de tre år, som de varit tillsammans och delat allt, glädje och sorg, framgång och besvikelse, hushållsbestyr och nattvarter. Den första församlingen fortsatte på detta sätt, även när fler och fler började gå "den vägen". Av naturliga skäl var det inte möjligt att hålla samman den yttre gemenskapen i "allt" över de stora geografiska avstånd, som så småningom uppstod mellan de olika delarna av den växande Församlingen, men vi finner att en viss egendomsgemenskap likväl kunde fungera även över stora avstånd. De kristna i Antiochia sänder understöd till de av hungersnöd drabbade i Judeen (Apg. 11:27ff). På samma sätt berättar Paulus i 2 Kor. 8 om de kristna i Makedonien, att de givit över sin förmåga och han uppmanar församlingen i Korint att vara med i detta uttryck för kärlekens gemenskap.

Även om det i den kristna kärlekens väsen alltid finns med något av en tvingande nödvändighet — Kristi kärlek tvingar mig — så fanns tydligen intet yttre formellt tvång att överlämna allt till den gemensamma församlingskassan. Det var

inte fråga om konfiskation av förmögenhet. Berättelsen om Ananias och Saffira i Apg. 5 visar detta. De båda makarna lägger undan en del av köpesumman under det att de försöker ge sken av att de överlämnar allt till apostlarna. De försöker här att "lura den Helige Ande". Det var detta som var synden. De hade möjlighet att fritt disponera över pengarna. Petrus säger till Ananias: "Var den (åkern) inte din så länge du ägde den och förfogade du inte över pengarna, när den var såld?" Inget yttre tvång att lämna allt!

Var det således för den kristna kärleken något självklart, att ingen skulle lida brist och ingen ha överflöd, så fanns i förhållandet till det jordiska goda ett klart medvetande om, att den enskilde kristne inte hade rätt att räkna något som sitt eget. Vål kunde aposteln skriva: "Allt tillhör er", men han tillägger genast: "Ni tillhör Kristus". (1 Kor. 3:21) I Kristus är vi livegna förvaltare, som inte kan räkna något som vårt eget — annat än vår synd! Vi själva och allt "vårt" tillhör Kristus och skall ställas till förfogande för hans Kropp, som är Församlingen. För den som är en lem i Kristi Kropp kan inte detta upplevas som ett offer. Han lämnar över allt för att få behålla allt. Cirkeån är sluten: Allt hör eder till. På ett underbart sätt skildrar J.C. Ortiz detta förhållande i sin bok Medlem eller lärjunge: En man kommer och vill köpa den underbara pärlan och samtalet utvecklar sig ungefär så här: Hur mycket kostar den? — Allt ni äger. Hur mycket har ni? — 10.000 kronor på banken. — Är det allt? — Bara några mynt i fickan också. — Jaså! Bral! Vad har ni mer? — Ingen-ting. — Var bor ni? — I mitt hus. — Bral! Det också då. — Menar ni att jag skall bo i husväggen? — Jaså, husvägen också! — Ja, men vi får väl bo i bilen då. — Bli! Den också. Men ni sa "vi"? Har ni fru och barn också? — Ja! — Då följer de också med. — Skall jag då bli alldeles ensam i livet? — Nej, inte alls. Ni själva följer med i köpet. — Säljaren av pärlan slutar med dessa tänkvärda ord: "Hör här — jag ger er tillåtelse att använda de här sakerna tills vidare. Men glöm inte att de tillhör mig, precis som ni själva. Närhelst jag behöver någon av dem, måste ni avstå från dem, för nu är det jag som är ägaren". Detta är hemligheten i att mista allt och likväl ha allt kvar, äga allt.

Ett sådan sätt att leva var och är ett starkt vittnesbörd för världen. David Watson påpekar detta i sin bok *Lärjungar*, där han i anslutning till orden i Apg. 4 — Med stor kraft frambar apostlarna vittnesbördet om att Herren Jesus hade uppstått — skriver (sid 141): "Lägg märke till att orden om den mäktiga evangelisationen är inbakade i beskrivningarna av deras liv i gemenskap. Det var just i denna kärleksfulla, uppoffrande omsorg om varandra, som Jesu Kristi goda nyheter hade en sådan genomslagskraft."

Gemenskapens sönderfall

Under den tid som följde förändrades de yttre förhållandena för de kristna. Allt fler kristna fick en ställning i samhället. Det yttre trycket lättade. Kanske bidrog detta till att den inre sammanhållningen, den tidigare egendomsgemenskapen, inte kändes lika nödvändig och motiverad. När kyrkan längre fram mer och mer blev en del av maktpapparatens, kom den i stark beroendeställning till olika grupperingar i samhället. De personliga relationerna blir i ett sådant läge alltid lidande. Så blev klostren, de andliga ordnarna och övriga kommuniteter, de platser och gemenskaper, där egendomsgemenskapen praktiserades. Detta blev dock något vid sidan om det normala livet i den normala kristna församlingen.

Även om denna utveckling var beroende av förändringar i samhället, så visar den ganska säkert också att något av "den första kärleken" höll på att förloras. Allt eftersom man fick det "bättre", var man inte lika beroende av varandras kärleksgärningar. Man klarade sig ganska bra själv! Därmed var den onda cirkeln sluten. När den yttre gemenskapen blev svagare, svalnade kärleken, och där kärleken inte längre brann med samma värme, där saknades förutsättningen för en egendomsgemenskap. Utvecklingen har här under senare tider gått snabbt och idag saknas i den kristna församlingen inte blott egendomsgemenskap utan ofast också församlingsgemenskap i vardagen.

I denna utveckling kan vi skönja två linjer. De är inbördes olika men står båda i motsats till Evangeliet, framför allt i

dess utgestaltning i den kristna församlingsgemenskapen. Den ena linjen är ett uttryck för kärlekslöshet och den andra leder dit.

Den senare linjen representeras av den moderna staten, det moderna samhället, som vill reglera allt, från vaggan till gravsten. Under det att den romerska staten "bara" krävde förnell lydnad, kräver den moderna staten närmast underkastelse, där olikheter utplånas, personligt ansvarstagande egentligen inte behövs och personliga initiativ är uttryck för osund privatisering. Detta leder till att den enskilda människan blir en kugge i maskineriet, där hennes förrämsta uppgift är att hålla maskinen i gång. Maskinen skall göra allt. Så får vi idag uppleva att hjälpsamhet och välgörenhet — dvs sådant som hör med till en självklar kristen kärlek — blir något fullt. Om man hjälper grannen, kommer man i konflikt med skattelagarna. Om en kristen församling vill bygga en kyrka själv, kommer man i konflikt med fackföreningen. På samma sätt med välgörenheten. Sådan skall inte få finnas i ett modernt samhälle. Insamlingar av frivillig karaktär är något skumt. Bortsett från att de som avvisar välgörenhet självklart visar att de inte *behöver* hjälp, är ju denna utveckling ett klart bevis för att vi är på väg bort från den kärlek, som tvingar oss att hjälpa varandra förbi och över alla byråkratiska system.

Detta synsätt har kommit att påverka utvecklingen bland kristna. Det leder dock till döden för en verklig församlingsgemenskap, en på kärlek grundad omsorg om varandra. Vi behöver ju egentligen inte bekymra oss om varandra! Organisationen sköter allt på ett rationellt och bekvämt sätt! De vi behöver göra är att betala vår kyrkoskatt. Det offret kan vara värt att göra för att slippa ställa upp personligen. Att man håller på att förlora de verkliga skatterna, ja, den verkliga Skatten, förstår man tydligen inte. — Kanske kan detta tyckas vara en karikatyr. Tyvärr tror jag inte det.

Den andra linjen är en följd av den ovan skisserade. Den är i sig självvisk och kärlekslös. Det är den individuallism som kommer till uttryck i en del ordspråk, tex. Var och en är sig själv närmast eller Ensam är stark. I en del fall kan det i stället låta: "Jag kan inte med att besvärta." Bakom en sådan in-

ställning ligger självklart ett klart medvetande om att man själv inte vill bli besvärad av att vara tvungen hjälpa andra. Liksom det i ett fall är en skam att ta emot hjälp, så är det i ett annat fall en skam att be om hjälp. Är detta en människas inställning i livet och till livet, så har hon själv ställt sig utanför den kärlekens gemenskap, som kommer till uttryck i apostelns ord: "Bär varandras bördor." (Gal. 6:2)

Privatiseringens fara

Vi märker ofta denna inställning idag, ofta i sådana sammanhang, där det borde varit en självklarhet att "egendomsgemenskapen" fungerade. Inne i gudstjänsten är vi ju samlade omkring det som är gemensamt för oss. Här har vi den högsta formen av församlingsgemenskap. Här samlas Guds folk inför sin Herre och Konung, som möter sitt folk i Ordet och Sakramenten. Den enskilda andakten kan jag ha hemma eller i kyrkan, när som helst, men söndag förmiddag är det "Stormöte" för allt Guds folk. Då skall jag inte koppla av utan koppla mig samman med Guds folk i synadbekännelse och bön, i trosbekännelse och lovsång, inte får någon här vara sig själv nog. Det jag har fått, måste komma församlingen till godo. Ingen lever för sig själv, säger Skriften. Ändå kan det finnas människor som är illa berörda av en sådan enkel sak, som att bli "störd" av en kollektiv, detta lågmälda uttryck för den kristna egendoms-gemenskapen. — Låt mig få säga, att jag är väl medveten om att det finns människor, som under vissa tider inte orkar med mer än sig själva, men här gäller det frågan, vad som är normalt i en levande församling.

Det som gäller söndagsgudstjänsten gäller också andra former för gudstjänst. Hur ofta ser vi inte exempel på privatiseringen i tidningarnas dödsannonser: "Begravning i stillhet". Bortsett från att detta uttryck är högst olämpligt för att inte säga makabert, visar själva saken på församlingsegenskapens söndervittring. Det som en gång var avsett att vara ett stöd i livets svåraste ögonblick söker man nu undvika såsom en börda man inte orkar bära. Vid dessa tillfällen har ju

också i de allra flesta fall de förr i tiden vanliga samlingarna i *hemmet* ersatts av en ofta ganska förmell samling i församlingshemmet eller i en annan offentlig lokal.

Därmed har vi berört hemmet och dess betydelse i församlingslivet. Som mötesplats för de första kristna hade det stora betydelse för både församlingsgemenskapen och egendoms-gemenskapen. Det var där man svetsades samman genom Ordet och Nattparden. (Apg. 2:43 ff.) Här har det kristna hemmet nästan helt förlorat sin betydelse. Ofta fungerar inte ens familjeandakten. Orsakerna kan vara många. Familjens medlemmar har påverkats av splittring och privatisering. Många som gärna samlas till gudstjänster och andakter m.m. i kyrkan och församlingshemmet, kan knappast tänka sig att öppna sitt hem för något sådant. Det finns ju ingen anledning, då vi har så fina församlingshem säger man. Ett hoppfullt tecken är dock att man idag börjat samlas i kristna hem i mindre grupper, bönegrupper och samtalsgrupper, varigenom hemmen på nytt kan få betydelse för församlingsbygandet i stort.

Gemenskapens återkomst

En sak är säker: Vi måste våga se läget idag för att få se vad Herren vill. Vi måste också ha en vision av framtiden. Det är viktigt att ställa diagnosen för en sjukdom, och våra församlingar är sjuka, där de inte är döda. Det gäller här att inte bli fast i misströstans dy, men samtidigt ha fullt klart för sig att vi inte kan bota skadan själva i eget kraft. I all församling-förnyelse, liksom i den enskilda människans förnyelse, är det fråga om ett verk av Den Helige Ande. Herrns Ande vill dock ha tjänliga och villiga redskap, som ser på nuläget såsom en utmaning och hämtar sina visioner inte från egna fantasier utan från Skriftens sanningar.

Även om Den Helige Ande under olika tider handlar och formar församlingen olika, så torde också i denna moderna tid det ordet, som står över detta kapitel, ha något konkret att säga Guds folk. Vi vet att några kallats att tillämpa ordet på ett mycket konkret sätt i kommuniteter av olika slag. Andra

tillämpar ordet annorlunda. Man har en viss egendoms-
menskap men lever i vardagen åtskilda på olika arbetsplatser
och i "egna" hem. Här är knappast platsen att närmare gå in
på denna sak. I stället skall vi ställa frågan: Hur skall vi idag
i en normal församling kunna fostras in i en verklig gemen-
skap också på det yttre planet? Kan vi öva oss i att tillämpa
åttminstone i någon mån en kristen egendomsgemenskap?
Det torde knappast vara möjligt eller ens lämpligt att här
komma med ett detaljerat program, men låt mig framföra
några tankar som var och en sedan kan under Andens väg-
ledning föra vidare för sig själv eller tillsammans med några
andra.

Jag har redan sagt att det är viktig med en vision, inte
bara av himmelen utan också av himmelriket här på jorden,
konkretiserat i församlingen. Vi har de stora gåvorna gemen-
samma: Guds Ord och Sakramenten och framför allt Herren
själv och hans Ande. Andens gåvor i övrigt är också givna till
församlingen. Allt detta har vi. Det är också förutsättningen
för all förnyelse. Låt oss ta utgångspunkten i det som redan
finns för att söka oss fram mot det som inte finns men som
Herren vill ge oss en vision av.

Ett har vi alla gemensamt: Tiden, nådetiden. Då måste vi
också ha tid för varandra. Ingen kan säga ärligt att han inte
har tid. Vi har tid för det som är viktigast för oss. Det viki-
gaste för en kristen måste vara Kristus. Han är idag i sin
Kropp, som är Församlingen. Därför måste vi ha tid för För-
samlingen, för Herren och för varandra. Detta gäller inte
bara de anställda utan alla lemmarna. Det betyder främst tid
till gudstjänst i Ande och Sanning. Utifrån den måste all an-
nan gemenskap växa och formas. Detta också så att sönda-
gens gudstjänst får sin fortsättning. I gamla tider blev guds-
tjänsten en anledning till att folk träffades och fick samtala
med varandra. Detta var väl inte alltid bara positivt. Mycket
av det goda pratades kanske bort, men å andra sidan fick
gudstjänsten sin betydelse för vardagslivet. Kanske skulle
"kyrkkaffet", som ju inte är till för kaffets skull utan för för-
samlingens, kunna användas i samma syfte. Här kunde en
viss egendomsgemenskap praktiseras, samtidigt som denna
samling kunde bli utgångspunkt för kontakter med en och

annan tillfällig besökare, som någon av "kyrkkollet" kunde
få anledning ta med sig hem.

Husförsamling och storfamilj

På så sätt kan hemmen på ett naturligt sätt öppnas för för-
samlingen till välsignelse för både församlingen och för hem-
met i fråga. Till något av det mest glädjande i min egen för-
samling på sista tiden — vad gäller yttersidan av församlings-
gemenskapen — hör att en ung familj med tre mindre barn
öppnat sitt hem för en grupp ungdomar, som samlas varje
fredagkväll. Man sjunger, läser Bibeln och samtalat. Man
har gjort det inte av tvång utan med glädje. Vi anar här något
av en kristen egendomsgemenskap. Mitt hem är inte bara
mitt. Jag har fått för att ge. Det allvarliga idag är att kärnfä-
miljen ofta sluter sig inom sitt skal för att bevara något som
i och för sig kan vara värdefullt, men därmed blir sig själv
nog. Vi ber i kyrkan ibland om hemmens "öppenhet" och det
är ett angeläget ämne. Öppna hem betyder öppna hjärtan.
Bibeln säger: "Kom ihåg att visa gästfrihet, ty det har hänt,
att de som gjort det, har haft änglar till gäster utan att veta
om det". (Hebr. 13:2)

I denna gemenskap kan man börja att dela mycket annat.
Vi behöver någon att dela sorg och glädje med. Detta är sjä-
lavård. "Bekänn era synder för varandra", manar aposteln.
(Jak. 5:16) Det finns också glädje vi kan dela. Inte behöver vi
annonser "Bortrest" inför födelsedagen, därför att vi inte
vill ha stor middag eller många prylar. Vi kan ju få vara till-
sammans inför Herren i lovsång och gåvorna kan lämnas till
den del av den stora Församlingen som idag lider under fat-
tigdom och svält. Är inte detta egendomsgemenskap? Kan-
ske är det möjligt med en semesterresa tillsammans med
kristna vänner. Det finns exempel på kristna familjer, som
varje sommar är ute en vecka tillsammans och lever i storfä-
milj under delat ansvar för varandra, för barnen och för hus-
hållsarbetet. Förutom att det är roligt är det praktiskt och
t.o.m. billigare. Utöver detta är det fostrande. Vi får nämli-
gen inte glömma, att all kristen gemenskap innebär tjänst

och "offer", d.v.s. offret av den gamla människans vilja att vara sig själv nog och att själv få bestämma, gärna också över andra. David Watson säger i boken Lärjungar: "Vi är kallade att som Kristi lärjungar dela livet med varandra, och, om så behövs, även våra ägodelar. — Då Kristna grupper verkligen försöker göra detta i den Helige Andes kraft, upptäcker de snart två ting. För det första upptäcker de att de har en djup och innerlig relation som syskon i Kristus. För det andra möter de också smärta, eftersom vi fortfarande är kantiga och syndfulla människor, som sticker och sårar varandra". Sedan framhåller Watson att vi då frestas till att dra oss undan och fortsätter: "När vi söker undkomma denna lärjungaskapets kostnad, förnekar vi vår Mästare och bedrövar hans Ande. Om Jesus skulle dragit sig undan sina lärjungar, då de sårade honom, skulle den kristna kyrkan aldrig ha blivit till?".

När man kommit så långt, att man är beredd att ta på sig dessa kostnader, kan man också i Andens kraft gå vidare och utvidga "egendomsgemenskapen". Alla behöver kanske inte egen tvättmaskin och frysox, egen bil och motorbåt, egen gräsklippare och jordfräs. Genom att ha sådana ting gemensamt blir det mer över till dem som inte ens har mat. Jag vet att detta kan fungera i praktiken, men det behövs kristen kärlek både till den man delar pryglarna med och till dem man därmed vill hjälpa. Genom att så ha åtminstone något gemensamt kan vi göra en kristen insats i världens nöd. Vi vinner mycket på detta. Lidande på detta sätt att leva blir bara vår egen själviskhet och det är i själva verket en stor vinst...

Gemenskap i Kristus

I detta sammanhang kan nämnas att en sådan egendomsgemenskap idag är en självklarhet för stora delar av mänskligheten. Fattigdomen gör det till en tvångande nödvändighet. I afrikanska hem kan ofta inte alla barnen gå till skolan varje dag, eftersom de äger kläderna gemensamt. Man måste turas om. Kanske kan en ordning, som där är en nödvändighet för fattigdomens skull, bli för kristna här hemma något nödvän-

digt för kärlekens skull. För denna världens visa kan sådant låta dårligt, men tänk om det är sådan dårskap som inför Herren är högsta visdom! Guds dårskap var faktiskt visare än människorna den gång Han lät ende Sonen sitta ner i vår fattigdom och nöd för att dö på ett kors!

Vi har kanske en lång väg att gå, innan denna vision blir verklighet, men yttre omständigheter kan framvinga förändringar i vårt sätt att leva och detta förrän vi anar. Det som under den första kristna tiden var en självklarhet, kan under den sista tiden bli en nödvändighet. I den yttersta tidens nöd och lidande tvingas den kristna församlingen in i en kärlekens gemenskap, där man måste ha praktiskt taget allt gemensamt, eftersom man kommer att få fattigdomen som gemensam nämnare. Trycket från den fientliga världen och den falska andligheten kommer att driva Församlingen närmare Kristus. Ju närmare Han kommer, desto mer får Församlingen dela allt med Honom, fattigdomen, lidandet och korset men även, bortom allt detta, härligheten. Djupast sett innebär detta sätt att leva — att ha allt gemensamt — den högsta förmån, eftersom vi här i tiden får ha allt gemensamt även med Honom, som i evigheten vill ha allt gemensamt med oss.